

Besluit van [datum] tot wijziging van het Besluit toezicht accountantsorganisaties inzake de verhoging van de grens voor de status van organisatie van openbaar belang

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van [datum], nr. [kenmerk], gedaan mede namens Onze Minister van Financiën;

Gelet op artikel 2, eerste lid, van de Wet toezicht accountantsorganisaties;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van [datum], nr. [kenmerk]);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van [datum], nr. [kenmerk] uitgebracht mede namens Onze Minister van Financiën;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

In artikel 1a, onder b, van het Besluit toezicht accountantsorganisaties, wordt '5.000' vervangen door '20.000'.

ARTIKEL II

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2026.
2. Dit besluit is van toepassing op jaarrekeningen die betrekking hebben op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

De Minister van Financiën

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

Dit besluit regelt dat toegelaten instellingen met minder dan 20.000 verhuureenheden (vhe) niet langer de status van organisatie van openbaar belang (OOB) hebben. Deze wijziging volgt op de uitkomst van een onderzoek dat de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) heeft laten uitvoeren naar de passendheid van de huidige grens van 5.000 vhe. De Minister van VRO heeft de wijziging per Kamerbrief van 10 december 2024 aangekondigd.¹ Hoewel in die brief het voornemen is uitgesproken de wijziging mee te laten lopen met de komende wijziging van het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta) behorend bij de Wijzigingswet accountancysector, is omwille van de voortvarendheid en de beoogde ingangsdatum van 1 januari 2026 gekozen voor een separate aanpassing van het Bta.²

2. Hoofdpijnen van het voorstel

Met de wijziging van artikel 1a, onder b, van het Besluit toezicht accountantsorganisaties, wordt de grens voor toegelaten instellingen met de OOB-status verhoogd van 5.000 verhuureenheden naar 20.000 verhuureenheden. Sinds 1 januari 2020 worden toegelaten instellingen met meer dan 5.000 verhuureenheden aangemerkt als OOB. Voor instellingen met de OOB-status gelden aanvullende regels voor de jaarrekeningcontrole door de accountant. Naar aanleiding van de Parlementaire enquête woningcorporaties werden vanwege het maatschappelijk belang van de corporatiesector aanvullende waarborgen voor een adequate controle op corporaties nodig geacht. Om een disproportionele impact op de kleinste corporaties en capaciteitsproblemen bij OOB-accountants te voorkomen, is destijds voor een drempel van 5.000 vhe gekozen.

Naar aanleiding van diverse signalen uit de sector heeft de Minister van VRO in 2024 een onderzoek³ laten uitvoeren naar de passendheid en proportionaliteit van de huidige grens van 5.000 vhe en onder welke voorwaarden deze eventueel verhoogd zou kunnen worden. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat de grens voor woningcorporaties kan worden verhoogd van 5.000 vhe naar 20.000 vhe zonder dat dit tot grotere risico's leidt. Belangrijk aspect hierbij is dat de kwaliteit van de risicobeheersing bij woningcorporaties de afgelopen jaren flink is verbeterd door de extra waarborgen die bij de herziening van de Woningwet in 2015 zijn geïntroduceerd. Daarnaast staan ook niet-OOB accountantskantoren sinds 1 januari 2022 onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Gelet op deze aspecten is de verwachting dat een verhoging naar 20.000 vhe er niet toe zal leiden dat de gerealiseerde kwaliteitsverbetering bij corporaties teniet wordt gedaan. Met deze wijziging wordt de OOB-status voor de corporatiesector specifiek gericht op de grootste woningcorporaties. Op basis van de huidige gegevens zullen er 25 toegelaten instellingen overblijven met de OOB-status. De extra kwaliteitswaarborgen van een OOB-accountantscontrole worden passend geacht voor de toegelaten instellingen met deze grootte.

Deze wijziging betekent voor de 124 toegelaten instellingen (o.b.v. actuele gegevens) met 5.000 tot 20.000 vhe dat de OOB-status vervalt, met een vermindering van de regeldruk als gevolg. Omdat deze corporaties baat hebben bij deze versoepeling acht de regering het wenselijk om deze zo snel als mogelijk in te laten gaan. Derhalve zal de nieuwe grens van 20.000 vhe gelden vanaf de eerstvolgende wettelijke controle na inwerkingtreding van dit besluit, zijnde de controle op het boekjaar 2025.

De bepaling dat het OOB-regime voor woningcorporaties van toepassing is wanneer in op twee opeenvolgende balansdata aan het omvangscriterium wordt voldaan, blijft gelden. Indien er nadien op twee opeenvolgende balansdata niet meer aan het omvangscriterium wordt voldaan, dan vervallen de verplichtingen die samenhangen met het OOB-regime. Voor het boekjaar 2025

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024/25, 32 847, nr. 1236.

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2023/24, 36 484, nr. 2.

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024/25, 32 847, nr. 1236, bijlage Eindrapport onderzoek OOB-status woningcorporaties.

betekent dit concreet dat de controle conform het OOB-regime moet worden ingericht indien over het boekjaar 2024 en het boekjaar 2025 is voldaan aan het omvangscriterium van 20.000 vhe.

3. Inwerkingtreding en overgangsrecht

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2026. Gelet op de val van het kabinet en de verschillende procedures die lopen, bestaat de kans dat ondertekening en publicatie in het Staatsblad niet vóór 1 januari 2026 zal plaatsvinden. Indien uitgifte van het Staatsblad na 1 januari 2026 is, is in de regeling bepaald dat het besluit in werking treedt met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2026.

De wijziging is van toepassing op de wettelijke controle op de eerstvolgende jaarrekening die na inwerkingtreding van dit besluit wordt vastgesteld. De controle moet conform het OOB-regime worden ingericht indien een toegelaten instelling over het boekjaar 2024 en het boekjaar 2025 voldoet aan het omvangscriterium van 20.000 vhe.

4. Toezicht en handhaving

De AFM houdt toezicht op de naleving van de voorschriften uit het Bta, primair voor zover deze gericht zijn tot accountantsorganisaties. De wijziging van de OOB-grens voor woningcorporaties heeft geen directe impact op de capaciteit van de AFM voor het accountancytoezicht, omdat de toezichtstaak van de AFM zich zoals gezegd bovenal richt op accountantsorganisaties en niet zozeer op controlecliënten, in dit geval de woningcorporaties. Gelet hierop acht het kabinet het niet nodig de AFM te verzoeken een uitvoerings- handhavingstoets met betrekking tot dit besluit uit te voeren.

5. Regeldrukparagraaf

Met de wijziging zal naar verwachting voor 124 toegelaten instellingen de OOB-status komen te vervallen (o.b.v. aantal vhe ultimo 2023). De naleving van de OOB-status brengt extra kosten met zich mee, zoals hogere accountantskosten, omdat de keuze beperkt is tot accountantskantoren met een OOB-vergunning. De OOB-status stelt extra eisen aan de accountantscontrole, zoals onder meer het uitvoeren van een opdrachtgerichte kwaliteitscontrole (OKB), een beperkte duur van maximaal 5 jaar voor controle opdrachten en een strikte scheiding tussen controle en advies.

Het vervallen van de OOB-status brengt voor woningcorporaties in principe een vermindering van administratieve lasten met zich mee, omdat deze extra eisen komen te vervallen. Hoe groot die vermindering is, laat zich echter niet eenvoudig vaststellen, omdat met de wijziging van de Woningwet in 2015 er tegelijkertijd verschillende extra eisen en waarborgen ingevoerd zijn voor toegelaten instellingen. Het isoleren van de kosten die gemoeid zijn met de OOB-status is daardoor nagenoeg onmogelijk. Tevens is de kostenvermindering ook afhankelijk van de portefeuillegrootte van de toegelaten instelling.

De extra kosten bij de naleving van de OOB-status voor corporaties zitten voornamelijk in het laten uitvoeren van een OKB. In het onderzoek dat de Minister van VRO heeft laten uitvoeren, is de schatting gemaakt dat de OKB-werkzaamheden zorgen voor 10-20 uur extra werk. Indien wordt uitgegaan van 20 uur en er wordt gerekend met een gemiddeld uurtarief van € 500,- dan zal dit zorgen voor een kostenvermindering van ongeveer € 10.000,- per corporatie. Dit is sectorbreed een kostenverlaging van € 1.440.000. Met deze wijziging is de verwachting dat de corporaties voor wie de OOB-status komt te vervallen, meer tijd en financiële ruimte hebben om te voldoen aan hun opgave.

6. Advies en consultatie

PM

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

M.C.G. Keijzer